

ЕДИННИЯТ ЕВРОПЕЙСКИ ПАЗАР НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ЗАСТРАХОВКА „ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ“

● Сравнително изследване на икономическо-статистическата ситуация в ЕС

ПРОФ. Д-Р УЛРИХ МАЙЕР

Икономико-статистическата част от проекта се заема с изучаването на параметрите и избора на критерии, използвани от автомобилните застрахователни компании в страните членки на ЕС, за определяне на премиите по застраховка „Гражданска отговорност“, т.е. какво кара застрахователите да искат различни премии за различните групи застраховани. Изследването е съсредоточено в частните моторни превозни средства, които не се използват толкова с търговска цел. Също така са игнорирани всички други видове моторни превозни средства.

Поводът за проекта е представянето и работата на Единния европейски пазар на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, който, освен страните членки на ЕС, включва и Швейцария. В хода на въвеждането на принципа за свободно предоставяне на услуги в застраховането застрахователният контрол беше отчасти хармонизиран, което доведе до дерегулиране на застраховката „Гражданска отговорност“ за много от страните членки. Въпреки че застрахователните продукти продължават да бъдат под строга регулация (така например застрахователните компании са задължени да притежават законоустановен минимум на застрахователно покритие), автомобилните застрахователи в ЕС са свободни сами да определят нивото на премиите от момента на дерегулирането на пазара. Местните законодатели и регулатори имат ограничени възможности за намеса в премийната политика на застрахователите (по същество има намеса само при основателна жалба).

Дерегулирането доведе до високо нарастване на конкуренцията в много европейски страни в сектора на застраховката „Гражданска отговорност“. Това рефлектира както върху дерегулирането на премийните нива и печалбите, така и върху интензивното диференциране на премиите.

Настоящото изследване разглежда ситуацията на пазара на застраховката „Гражданска отговорност“ в страните членки на ЕС поотделно. Включени са също Швейцария и Норвегия, а като пример за строго регулирани пазари и за сравнение са представени САЩ и Япония.

Повечето от застрахователите са активни в животозастраховането така добре, както и в общото застраховане. През 1998 г. 50 от 60 австрийски застрахователи са ангажирани в застраховането на различни видове злополуки, включително и автомобилни, 9 - в здравното застраховане, 40 от 60 оперират и в животозастрахователния сектор, а 4 от компаниите са презастрахователни. През 1998 г. общозастрахователният бизнес все още формира повече от половината от общия премийен приход.

ЧУЖДЕСТРАНЕН ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БИЗНЕС

През 1998 г. 16 подразделения на компании от европейската общност оперират на австрийския пазар, като 9 са от Германия. Освен това 327 застрахователи от европейската общност са били ангажирани в сферата на услугите в Австрия, като голяма част са били от Великобритания и Германия. Присъствието на чужди застрахователи на австрийския пазар е все още незначително - заемат едва 0.7% пазарен дял през 1997 г. Бизнесът на местни застрахователи с партньори от европейската общност е не повече от 0.4% от премийния приход.

СИТУАЦИЯТА НА ПАЗАРА НА ЗАСТРАХОВАНЕ НА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Пазарен дял, заеман от трите най-големи автомобилни застрахователи	43.0%
Пазарен дял, заеман от петте най-големи автомобилни застрахователи	63.7%
Пазарен дял, заеман от десетте най-големи автомобилни застрахователи	84.0%

Таблица 3: Концентрация на пазара на автомобилно застраховане в проценти от брутния премийен приход

(Вж. таблица 3)

През 1998 г. 30 австрийски застрахователи са ангажирани в автомобилното застраховане. Общият премийен приход в този сектор формира повече от 1/5 от общия премийен приход и по-малко от 1/3 в общото застраховане. През 1998 г. по-малко от 2/3 в общото застраховане се генерира от застраховката „Гражданска отговорност“. Пазарният лидер в автомобилното застраховане е „Allianz Elementar“, държащ почти 17% от местния пазар. Формиран е пазарен дял от 43% за 3 водещи компании, т.е. концентрацията на пазара на автомобилни застраховки е относително висока.

Високата конкуренция, наблюдавана през последните няколко години в автомобилното застраховане, доведе до диференциране на тарифните планове и в средните премии.

(Вж. таблица 4)

	Автомобилно застраховане	Застраховка „Гражданска отговорност“
Застраховани рискове	7 518 310	5 142 265
Брутен премийен приход	2.08 млрд.	1.40 млрд.
Равнище на щетимост	76.5 %	76.4%

Таблица 4: Статистика на автомобилното застраховане

РАЗВИТИЕ НА ЗАСТРАХОВКАТА „ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ“

РЕГУЛАЦИОННО РАЗВИТИЕ

Преди 1994 г. австрийският автомобилен застрахователен пазар е сред тези с най-висока степен на регулация в европейс-

койно третиране на застрахованите. Единственото условие е да няма дискриминиране.

ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ПОКРИТИЕ НА „ЛОШИТЕ РИСКОВЕ“

Диференциране на премиите	Класове	Разпределение
Класификация на собствениците/водачите на МПС		
Бонуси за жени	2	10%-15%
Възраст на водача ¹	7	6%-40%
Фирмени автомобили	2	5%-10%
Предишни застрахователни договори със същата компания	2	10%
Бонуси за членове на различни автомобилни клубове	2	10%
Самоучастие за млади шофьори ²	2	10%
Бонус за лоялност ³	2	10%
Класификация според използването на автомобила		
Място на регистрация	2	
Доплащане при използване на автомобила за търговски цели	2	150%
Бонус при малък километраж	2	5%
Бонус за съхраняването на автомобила в гараж	2	5%
Бонус за втори автомобил	2	10%
Класификация според вида на автомобила		
Години на автомобила	2-3	10%-15%
Мощност на двигателя	7-126	x
Автомобил без катализатор	2	+20%

Таблица 5: Основни фактори при формиране на премиите

¹Младите шофьори плащат по-високи премии (жените под 21 години плащат до 40% повече), а по-опитните плащат до 6% по-ниски премии от тези на средна възраст (до 40 години).

²Самоучастието на млади шофьори се определя от факта дали карат мощна кола (повече от 0.09 kW мощност на кг празно тегло), тогава франшизът е 50% от тяхната премия.

³Бонусът е гарантиран, ако застрахованият е клиент на компанията през последните 3 години.

В Австрия няма договорени минимални нива на премиите по застраховката „Гражданска отговорност“. Застрахователното покритие на всички рискове е осигурено от институция с името „Versicherung-nostand“. Ако човек, търсещ застраховка, е отхвърлен от трима застрахователни агенти, той може да се обърне към Асоциацията на застрахователите. С писмо ще му бъде препоръчан застраховател, който ще е задължен да предложи и подпише застрахователен договор. По така определен начин клиентът няма право да получи повече от 50% отстъпка от най-високата премия, според тарифата на посочената от асоциацията застрахователна компания.

РОЛЯ НА АСОЦИАЦИЯТА

Австрийската асоциация на застрахователите не се намесва в тарифите на своите членове от автомобилното застраховане.

ОСНОВНИ ФАКТОРИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ ПРЕМИИТЕ

Най-важният фактор в Австрия е мощността на двигателя, измервана в kW. В допълнение застрахователите прилагат и широк диапазон от различни критерии (вж. таблица 5).

(Следва)

Превог ГЕРГАНА РАШКОВА

Бел. ред. Редакцията на в. „Застраховател“ изказва благодарност на г-жа **Темнуга Ненова** - изпълнителен директор на ЗПАД „Алианс България“, която ни предостави книгата на проф. Улрих Майер.

Обща статистика	В абсолютна стойност	На 1000 единици население	На 1000 моторни превозни средства
БВП	190,55 млрд.	23 588 хил.	35 891 хил.
Население	8.08 млн.	x	1.5 хил.
Площ /кв. км./	83 858	10.38	15.80
Железопътна мрежа /км/	6 444	0.80	1.21
Пътна мрежа /км/	129 000	15.97	24.30
Автомобилна пътна мрежа /км/	2 000	0.25	0.38
Общ брой на моторните превозни средства	5.31 млн.	657	X
Пътнически автомобили	3.89млн.	481	732
Пътни инциденти	39 225	4.86	7.39
Брой пострадали	963	0.12	0.18

Таблица 1: Страна и транспорт
Данните са от 1997 г.

Автомобилно застраховане	Общо	Общо застраховане	Автомобилно застраховане	Застраховка „Гражданска отговорност“
Брой застрахователни компании ¹	62	50	32	30
Брутен премийен приход	10.13 млрд. ²	6.04 млрд. ²	2.08 млрд. ²	1.40 млрд. ³
-на глава от населението	1 254	748	257	173
-на моторно превозно средство	x	x	392	264

Таблица 2: Дял на застраховката „Гражданска отговорност“ в Общото застраховане

¹Застрахователи под Австрийски контрол

²Брутен премийен приход на застрахователи по Австрийски контрол

³Брутен премийен приход, реализиран само от местни продажби

АВСТРИЯ

СТРУКТУРА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯ ПАЗАР

През 1998 г. 62 застрахователни компании са под австрийски контрол; 60 от тях са ситуирани в Австрия, а 2 чуждестранни застрахователни дружества са извън обединеното европейско пространство. Преброени са 65 по-малки застрахователни компании, чиито премийен приход е по-малко от 1% от

общия премийен приход. От 60 австрийски застрахователи 55 са акционерни дружества, а 5 - взаимозастрахователни кооперации. През последните 10 години броят на застрахователите е относително постоянен (през 1989 г. са били 57). Има известно разместване в структурите на акционерните дружества (през 1989 г. 23% от застрахователите са били все още под формата на взаимозастрахователни кооперации).